

EL DRET D'ASIL CLIMÀTIC EN EL CONTEXT D'EMERGÈNCIA CLIMÀTICA: EL CAS DE KIRIBATI

Susana Borràs i Paola Villavicencio-Calzadilla

Índex

Introducció	2
A la recerca de refugi per a veure viure amb dignitat: quan migrar ja no és una opció, sinó una necessitat.....	4
La no devolució per garantir la vida: el nou asil climàtic	6
Altres casos de reconeixement de protecció internacional per causes climàtiques	8
Bibliografia	14

Introducció

El present estudi aborda una necessitat essencial per a les persones que ja pateixen els danys i les pèrdues del canvi climàtic i degradació del medi ambient i han d'abandonar els seus llocs de residència buscant protecció. Si bé al llarg de la història de la humanitat els canvis ambientals -juntament amb factors econòmics, socials o polítics- han influenciat els moviments de població (Ionesco, Mokhnacheva & Gemenne 2017), el canvi climàtic i els factors de risc derivats de la mateixa s'han convertit en factors promotors de moviments forçats de persones a tot el món, exacerbant aquesta realitat ambiental i humana.

Donada la seva complexitat, es fa difícil establir una clara relació de causalitat entre el canvi climàtic i els moviments forçats de persones. No obstant això, és evident que els impactes sobtats del canvi climàtic -com inundacions, huracans, onades de calor, incendis i altres catàstrofes meteorològiques- així com aquells de desenvolupament lent -com sequeres o l'augment del nivell de la mar o la seva acidificació- que afecten ja la vida i els mitjans de subsistència de les poblacions en diverses regions del món, especialment d'aquelles que es troben en situacions de vulnerabilitat, podrien obligar les persones a abandonar casa per evitar posar en perill la seva existència. Així, aquests moviments forçats de persones a causa de causes ambientals i climàtiques poden produir-se cap a altres zones del seu mateix país o, encara que en menor mesura, cap al territori d'altres països, creuant fronteres internacionals^[1]. Davant d'aquesta situació, es planteja com procedir a la necessària protecció i acollida d'aquelles persones que fugen dels impactes climàtics -particularment d'aquelles que creuen les fronteres- i així evitar que la seva indefensió i vulnerabilitat, com la dels habitants de les petites illes estat, augmenti per salvaguardar la seva dignitat.

L'actual inexistència de l'anomenat "asil climàtic" o "visat climàtic" impedeix proporcionar una protecció adequada a les víctimes de l'emergència climàtica que creuen fronteres internacionals. L'objectiu, per tant, és reflexionar sobre la necessitat de considerar que el risc que genera el canvi climàtic per a la vida de moltes persones justifica, primer, la confirmació de l'obligació de no devolució i, segon, l'atorgament d'aquest anomenat asil climàtic per a la protecció humanitària. El compliment d'aquests dos elements contribueix a assegurar una migració segura, ordenada i regular d'aquelles poblacions més afectades pels impactes del canvi climàtic.

Les víctimes de l'emergència climàtica: el cas de Kiribati

Kiribati, un petit Estat insular situat al Pacífic Sud que a primera vista sembla un autèntic paradís, es troba en una situació d'alta vulnerabilitat. No només per la seva alta exposició a l'efecte del canvi climàtic sinó també per la seva situació econòmica i social que dificulta a la seva població la possibilitat d'adaptar-se i ser resilient.

L'oceà Pacífic ha experimentat un gran augment de el nivell de la mar induït pel canvi climàtic, el doble de la mitjana mundial, el que ha significat que illes de topografia baixa com Kiribati (a només 2-3 metres sobre el nivell de la mar) s'enfrontin a un escenari d'inundació total (IPCC 2019).

Les freqüents i intenses inundacions segueixen provocant la salinització de les terres cultivables i l'aigua dolça, així com l'aglomeració d'habitants en les úniques zones de Kiribati que segueixen sent habitables, el que provoca violentes disputes per la terra i facilita que les malalties es propaguin més ràpidament. La contaminació dels subministraments d'aigua dolça ha fet que aproximadament el 60% de la població indígena de Kiribati hagi de obtenir aigua potable a través d'un sistema de racionament nacional. I, pel fet que moltes famílies kiribatianes depenen de l'agricultura i la pesca de subsistència, la salut de la població s'ha deteriorat a causa d'aquesta contaminació (Nacions Unides 2020, Cauchi *et al.* 2019).

En aquest context d'inestabilitat, inseguretats i vulnerabilitat climàtica, els drets humans de la població de Kiribati queden compromesos: el dret a l'alimentació, el dret a l'accés a aigua potable, el dret a l'habitatge, el dret a la salut o el dret més fonamental de tots, el dret a la vida, ja que aquestes petites illes Estat corren el risc de desaparèixer a conseqüència del canvi climàtic.

No obstant això, la vida i la seguretat humana d'aquesta població està compromesa per un problema ambiental el qual no han contribuït a generar. Les emissions històriques i actuals de gasos d'efecte hivernacle (GEH) causants de l'actual crisi climàtica s'atribueixen als grans Estats del Nord Global, els percentatges d'emissió per càpita es situen en més d'un 14% de mitjana, sense comptar amb les emissions acumulades històricament i deslocalitzades, mentre que Kiribati és el país del món que menys emissions allibera a l'atmosfera^[2]: la seva responsabilitat carbònica és de 0,6% de les emissions de GEH globals.^[3]

Tot i aquesta realitat asimètrica, Kiribati és un dels països més exposats i més vulnerables al canvi climàtic a tot el món. En els últims 10 anys, la gran majoria de les llars del país -un 94%- s'han vist afectades per l'augment gradual del nivell del mar, inundacions, intromissió d'aigua salada i sequeres (IPCC 2019, Oakes et al. 2017). Juntament amb les actuals i futures amenaces a causa de la variabilitat climàtica i l'augment del nivell del mar, el país s'enfronta una amenaça a llarg termini d'inundació permanent. De fet, s'estima que moltes de les seves illes podrien ser inhabitables per a mitjans de segle XXI (Storlazzi et al. 2018). Aquesta realitat ja afecta els patrons migratoris al país i podria fer-ho encara de manera més dràstica en el futur.

En efecte, segons el que assenyala el propi Panell Intergovernamental sobre Canvi Climàtic (IPCC, per les sigles en anglès) (IPCC 1991), les persones poden decidir migrar en qualsevol dels següents casos:

- Pèrdua d'habitatges (a causa d'inundacions de rius o mars o esllavissades de terra);
- Pèrdua de recursos vius (com aigua, energia i subministrament d'aliments o ocupació afectada pel canvi climàtic);
- Pèrdua de recursos socials i culturals (pèrdua de béns culturals, barri o xarxes comunitàries, particularment en el cas d'inundacions devastadores).

En el cas de Kiribati, totes aquestes circumstàncies afecten severament a la seva població. Així, ja que el canvi climàtic suposa per a ells una amenaça existencial, la migració podria ser l'única alternativa per sobreviure.

A la recerca de refugi per a veure viure amb dignitat: quan migrar ja no és una opció, sinó una necessitat

Les dures circumstàncies per portar una vida amb dignitat van fer que, el 2007, els ciutadans Ioane Teitiota i Angua Erika abandonessin la seva llar ubicat al petit atol de Tarawa, part de la nació de Kiribati, per dirigir-se a Nova Zelanda.

Ioane, com a petit agricultor, no podia garantir el manteniment de la seva vida i de la seva família: el sòl erosionat i l'alta salinització de l'aigua potable tenia repercussions sobre la seva producció agrícola de subsistència. Davant d'aquesta situació de risc, Ioane va prendre la dura decisió de migrar.

L'article 13 de la Declaració Universal dels Drets Humans de 10 de desembre de 1948 recorda que "1. *Tota persona té dret a circular i a escollir el seu lloc de residència en el territori d'un Estat*". De la mateixa manera, segons ho disposa l'apartat 2 de l'article, "*tota persona té dret a sortir de qualsevol país fins i tot del propi i a retornar-hi*". En el cas de Ioane i Angua, tot i exercir el dret a la circulació, aquest no va ser exercit lliurement, ja que estava condicionat per un context de forçament de la seva mobilitat provocat per la difícil situació en què es trobaven. Llavors, si bé es reconeix a tota persona el dret a abandonar l'Estat de què és nacional, així com el de retornar a ell, però no s'estableix la correlativa obligació dels altres estats d'acceptar la seva entrada al territori de la seva jurisdicció. El problema principal és que es parla, per tant, d'un dret de sortida, però no es diu res dels drets d'entrada, excepte els casos en què es fuig per persecució (política, ètnica o religiosa) en el qual s'aplica el "dret d'asil". Així, l'article 14 de la Declaració estableix: "1. *En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil i a beneficiar-se'n en qualsevol país*"[\[4\]](#).

Per aquest motiu, a Nova Zelanda, Ioane i Angua van obtenir el permís temporal de residència i allà van néixer els seus tres fills. Quan va expirar el seu permís, al 2010, Ioane Teitiota va sol·licitar la condició de refugiat o un estatut de protecció basat en la *New Zealand Immigration Act* de 2009, argumentant que el canvi climàtic estava devastant Kiribati i per tant quedar-s'hi suposava un risc greu per a la seva vida i la de la seva família.

El 2013, el Tribunal d'Immigració i Protecció va rebutjar la seva sol·licitud d'asil en base a que la condició de "refugiat" havia d'interpretar en el sentit de la definició inclosa a la Convenció de Ginebra de 1951, la qual assenyala que una persona "refugiada" és qui: "*(...) a causa de fundats temors de ser perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a determinat grup social o opinions polítiques, es trobi fora del país de la seva nacionalitat i no pugui o, a causa d'aquests temors, no vulgui acollir-se a la protecció d'aquest país; o que, no tenint nacionalitat i trobant-se, a conseqüència de tals esdeveniments, fora de el país on abans tingués la seva residència habitual, no pugui o, a causa d'aquests temors, no vulgui tornar a ell*"[\[5\]](#). En aquest sentit, el Tribunal d'Immigració i Protecció es va negar a acceptar la sol·licitud de Ioane entenent que aquesta no enfrontava objectivament un risc real de ser perseguit si ell i la seva família eren retornats a Kiribati, la prova necessària per qualificar per a l'asil.

Ioane va apel·lar la denegació davant del Tribunal Superior de Nova Zelanda. No obstant això, aquest tribunal va confirmar la decisió de tribunal inferior sobre la base que no reunia els requisits de la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats de 1951 per aconseguir la condició de refugiat.

El 2015 i en última instància, el Tribunal Suprem va denegar definitivament l'asil a Ioane, de manera que ell i la seva família van ser deportats de nou a Kiribati tot i que el canvi climàtic segueix creant condicions molt greus al país que atempten contra el gaudi dels seus drets més fonamentals.

La no devolució per garantir la vida: el nou asil climàtic

Com ja s'ha apuntat anteriorment, el Dret internacional reconeix el dret a sol·licitar asil per procurar la protecció a persones que pateixen persecució i temen per la seva vida. Així, la Declaració Universal de Drets Humans reconeix a tota persona, en cas de persecució, el dret a buscar asil i a gaudir d'ell en qualsevol país (article 14); dret a què també es refereix la Declaració sobre l'Asil Territorial de 14 de desembre de 1967. Ara bé, aquest dret no s'ha vist acompanyat de l'obligació d'atorgar-lo. Això s'agreuja quan no es considera adequadament el reconeixement de la situació específica de la persona refugiada ambiental o climàtica com a sol·licitant d'asil, ja que la Convenció de Ginebra de 1951 sobre l'Estatut de persona refugiada no contempla les causes ambientals i climàtiques com fonamentadores de refugi i asil.

Així, l'anomenat principi de no devolució o de *non-refoulement* no pot aplicar-se. D'acord amb aquest principi, tot Estat té l'obligació d'acollir, o no retornar, a tota persona de la qual la vida o integritat física es vegi en perill en cas de ser retornada al país del qual procedeix. Aquesta disposició és molt important en els casos de les migracions ambientals i climàtiques davant de situacions de desastres devastadors que impedeixen als afectats retornar a país d'origen en condicions de seguretat. Els Estats han d'obrir les seves fronteres o abstenir d'expulsar als que ja les han creuat, així com oferir protecció i assistència, al menys sobre una base temporal. No obstant això, aquesta norma a la pràctica no es compleix, ja que les causes ambientals de refugi no s'integren en la Convenció de Ginebra de 1951.

Recentment, això ha donat un cert gir amb el cas de Ioane Teitiota. Després de ser deportat juntament amb la seva família a Kiribati, Ioane va presentar una queixa (una

"comunicació individual") al Comitè de Drets Humans del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (en endavant, CCPR). [\[6\]](#) Ioane va activar aquest procediment al·legant que al retornar-lo per la força al seu país d'origen, Nova Zelanda havia violat el seu dret a la vida consagrat en l'article 6 del Pacte, en la mesura que l'augment del nivell del mar resulta en la reducció d'un espai habitable, el que ha provocat disputes violentes sobre l'accés a la terra i que posa en perill la seva vida, així com també la degradació ambiental i contaminació salina de les fonts d'aigua potable. En aquest escenari, el Comitè va haver de determinar si Nova Zelanda havia incomplert el seu deure de no expulsió de Ioane (Nacions Unides 2019).

La decisió del Comitè, en aquest cas, obre la possibilitat d'interpretar el dret d'asil d'acord amb les circumstàncies que enfronten les persones migrants climàtiques. El Comitè estableix que els països no poden deportar les persones que enfronten condicions induïdes pel canvi climàtic i que violen el seu dret a la vida (Nacions Unides 2019). No obstant això, en la seva decisió, el Comitè va determinar que en aquest cas específic els tribunals de Nova Zelanda no van violar el dret a la vida de Ioane en el moment dels fets perquè l'avaluació exhaustiva i acurada del seu testimoni i d'altres informacions disponibles, van conduir a la determinació que, tot i la serietat de la situació, a Kiribati s'havien adoptat mesures de protecció suficients (Nacions Unides 2019).

Malgrat la seva resolució negativa, aquesta decisió constitueix, dins les seves limitacions, un avanç important en l'establiment de nous estàndards que podrien impedir la deportació i facilitar l'èxit de futures sol·licituds d'asil relacionades amb el canvi climàtic i, sobretot, visibilitzar la urgent necessitat de protecció dels que menys contribueixen a l'escalfament global, però que són els més impactats pels seus efectes.

Els reptes jurídics internacionals que planteja la decisió del Comitè en relació als moviments migratoris climàtics, són:

- com els impactes del canvi climàtic s'exposen a moltes persones a patir situacions, equiparables als tractes cruels i inhumans [\[7\]](#), que comprometen el dret humà a la vida;
- com entendre el principi de no devolució o *non refoulement*, a la llum d'aquesta nova interpretació; i,
- com respondre a la situació d'apatrídia *de facto* que pot generar-se com a causa derivada de la migració climàtica.

En resposta a aquests plantejaments el CCPR estableix les següents qüestions determinants per a la reconceptualització del principi de no devolució:

- l'obligació jurídica general imposada als Estats integrants en el Pacte, en què es refereix a l'obligació dels Estats de no extradir, deportar o expulsar una persona del seu territori quan hi hagi motius fundats per creure que hi ha un risc real de danys irreparables, com el contemplat en els articles 6 i 7.
- que el risc ha de ser personal, que no pot derivar-se simplement de les condicions generals en l'Estat receptor, excepte en els casos més extrems.
- l'obligació de no extradir, deportar o transferir de cap altra manera en conformitat amb l'article 6, pot ser més àmplia i pot requerir la protecció d'estrangers que no tenen dret a l'estatut de refugiat.
- l'obligatorietat dels Estats de permetre que tots els sol·licitants d'asil que denunciïn un risc real de violació del seu dret a la vida al país d'origen accedeixin als procediments de determinació de l'estatut de refugiat.

Al crear aquestes obligacions de drets humans en el context de canvi climàtic, el CCPR reitera la interdependència entre els estats que compleixen els drets socials i econòmics, així com els drets civils i polítics, com el dret a la vida.

Altres casos de reconeixement de protecció internacional per causes climàtiques

Després d'aquests esdeveniments que van afectar a la família de Ioane i Angua, Nova Zelanda va introduir en 2018 el denominat "visat de residència per a la població resident al Pacífic", que s'emet a ciutadans de Tuvalu (75 visats per any), Kiribati (75 visats per any), Tonga (250 visats per any) i Fiji (250 visats per any).^[8] D'aquesta manera, Nova Zelanda va identificar àrees geogràfiques altament vulnerables dins del seu veïnatge on les persones es veuran més afectades i quines poden servir com a països d'origen davant de l'estat de Nova Zelanda, un país de destinació. Malgrat tot, potser ignorant l'emergència de la situació, el govern va decidir emetre aquestes visats en un sistema de loteria. Aquest nou règim de visat es basa en la decisió sobirana de Nova Zelanda d'actuar i proporcionar protecció (nacional) a les persones vulnerables que arriben al seu país, independentment de les seves obligacions legals internacionals de brindar protecció a través de l'asil.

A més de el cas de Ioane Teitiota, en altres jurisdiccions s'han produït també casos en què la no devolució s'ha relacionat com el principi fonamental de salvaguardar la vida de les persones, davant greus vulneracions sobre el medi ambient. Hi ha casos a França, Itàlia i Alemanya que, juntament amb el cas de Teitiota, obren un camí esperançador per a aquelles persones que viuen en primera persona la devastació ambiental i climàtica.

A França, una persona de Bangladesh instal·lada a Tolosa i amb un permís de residència temporal per motius mèdics va sol·licitar l'asil després d'expirar aquest permís. Tanmateix, la seva renovació va ser rebutjada per la prefectura de Haute-Garonne el 2019 després estimar que podia accedir al seu tractament a Bangladesh emetent així una ordre d'expulsió. El Tribunal Administratiu de Tolosa va anul·lar aquesta decisió al juny de 2020, i aquesta decisió posteriorment va ser recorreguda per la prefectura. El 18 de desembre de 2020, el Tribunal d'Apel·lació de Bordeus va considerar que retornar al sol·licitant, un home malalt crònic d'asma, a Bangladesh li podria causar un empitjorament de la salut per la greu contaminació de l'aire que hi ha al seu país. Així, l'esmentat tribunal d'apel·lacions va emetre una sentència anul·lant la ordre d'expulsió, precisament per evitar un empitjorament de la patologia respiratòria del sol·licitant.^[9] La raó va ser que Bangladesh, a més de ser un dels països més pobres de l món, és també un dels més contaminats.

L'important d'aquesta sentència és que a més de l'aspecte mèdic, el Tribunal va considerar que les condicions ambientals i climàtiques del país d'origen de la persona sol·licitant d'asil potenciaven el risc d'agreujar la seva condició i exposar a riscos de mort prematura, resolent que no podria ser retornat a Bangladesh. És la primera vegada que una sentència judicial invoca la realitat climàtica en un cas d'aquest tipus.

A Itàlia, a la llum de la decisió del CCPR en el cas de Ioane Teitiota, el tribunal de cassació d'aquell país va acceptar un recurs contra la decisió d'un tribunal que s'havia negat a reconèixer la protecció humanitària a un ciutadà nigerià sobre la base de la situació de degradació ambiental en el seu país d'origen ^[10]. Malgrat reconèixer la situació de degradació ambiental i la inseguretats i inestabilitats al Delta del Níger, aquell tribunal havia rebutjat la sol·licitud entenent que aquesta situació no equivalia a una violència generalitzada per no tractar-se d'un conflicte armat, rellevant per al reconeixement de la protecció subsidiària. No obstant això, en la seva decisió del 12 de

novembre de 2020, el tribunal de cassació va establir que el dret a la vida, juntament amb els principis de llibertat i autodeterminació, no només es troben en risc quan hi ha un conflicte armat, sinó també davant d'altres situacions de risc com la degradació ambiental o el canvi climàtic. Per tant, el tribunal va establir que aquestes condicions ambientals i climàtiques s'han de tenir en compte en relació a la protecció del dret a la vida quan s'avalua l'atorgament de protecció humanitària. Sens dubte, a l'igual que el cas francès, aquesta decisió representa un pas important en la protecció de les persones que fugen dels efectes del canvi climàtic i la degradació ambiental.

Més enllà de l'atorgament d'un "asil climàtic" i sent el dret d'asil una facultat discrecional dels Estats, altres països han incorporat en les seves legislacions internes opcions migratòries per a les víctimes de "desastres naturals o ambientals" (Argentina)[\[11\]](#), "catàstrofes naturals" (Guatemala), per a les "poblacions desplaçades per efectes climàtics" (Bolívia)[\[12\]](#) o per a aquelles impactades per "desastres naturals i mediambientals" (Perú)[\[13\]](#).

A Europa, la Llei d'Estrangeria de Finlàndia 301/2004, capítol 6, article 88a, obre la possibilitat d'atorgar protecció si no es pot atorgar asil ni protecció subsidiària a una persona que no pot tornar al seu país d'origen o residència habitual com a resultat (entre altres raons) d'una situació de catàstrofe ambiental. Un altre exemple de concessió de protecció és l'article 83 de la Llei d'Estrangeria i Integració de Suïssa, que preveu l'admissió temporal si l'execució d'un ordre d'expulsió (des d'un punt de vista humanitari) no és raonable perquè la persona en qüestió està "en perill concret en situacions com ara guerra, guerra civil, violència general i emergència mèdica al seu país d'origen". El Consell Federal ja va afirmar en 2008 que aquesta disposició és aplicable a les "persones desplaçades per desastres". A més, hi ha una disposició tant a Suïssa en les Lleis d'asil i d'Estrangeria i Integració, sobre la qual, l'execució de retorns a una regió afectada per un desastre natural es pot suspendre temporalment (article 44, paràgraf 2 de la Llei d'asil i Article 83 par. 4 Llei d'Estrangeria i Integració).

Més enllà d'un estatut específic, a Xipre, l'article 29.4 de la seva Llei de Refugiats de 2000, inclou la destrucció com una raó addicional per a la no devolució de refugiats i beneficiaris de subsidis. Si bé, en aquest cas, la destrucció del medi ambient per a si mateixa no proporciona un terreny de protecció, si amplia l'obligació de no devolució consagrada en el Dret internacional dels refugiats.

Finalment, un altre intent d'atorgar protecció temporal per a les persones desplaçades per la crisi climàtica, va ser la recent iniciativa fallida de crear un "visat climàtic" en el sí de la Unió Europea. El Parlament Europeu, el 19 de maig de 2021, no va aconseguir un consens suficient per a proposar la creació d'aquest tipus de visat [\[14\]](#).

Totes elles són proteccions temporals, *ad hoc* i parcials a un problema de dimensions globals i recents, que afecten especialment a les poblacions de el Sud Global més empobrides i més exposades a les conseqüències derivades dels impactes de la degradació ambiental i climàtica. Si bé és cert que totes aquestes pràctiques aporten una resposta a una urgència en molts casos immediata, no és suficient per atendre la realitat global que enfronten les migracions ambientals i climàtiques. La diversitat de pràctiques també poden ser contraproductives per aconseguir, finalment, una resposta global.

Malauradament, la realitat dibuixa a una reticència generalitzada dels Estats a assumir les seves responsabilitats jurídiques, polítiques i ètiques pel que fa al reconeixement i protecció de les migracions ambientals, eludint les seves obligacions internacionals derivades dels drets humans.

[1] Per exemple, segons el Centre per la Monitorització del Desplaçament Intern (IDMC), els desastres ambientals relacionats amb fenòmens meteorològics i climàtics extrems ocorreguts el 2020 van provocar el desplaçament intern (és a dir, dins dels mateixos països), de set milions de persones en diverses regions del món. Consultar la pàgina web de l'IDMC: <https://www.internal-displacement.org/global-report/grid2021/> (consultat el 10 de juny de 2021).

[2] Veure, per exemple, les emissions de CO2 per regions, en: <https://ourworldindata.org/co2-emissions> (consultat el 10 de juny de 2021).

[3] El detall de les emissions de Kiribati es pot veure a: <https://data.worldbank.org/indicador/EN.ATM.CO2E.PC?Locations=%20KI> (consultat el 10 de juny de 2021).

[4] Així mateix s'expressa l'article 12 de la Carta Africana de Drets Humans que estableix que: "totes les persones tenen dret, en cas de persecució, a buscar i obtenir asil en altres països de conformitat amb les lleis d'aquests països i les convencions internacionals". També, l'article 22 de la Carta Americana de Drets Humans estableix que: "tota persona té el dret a buscar i obtenir asil en un territori estranger, de conformitat amb la legislació de l'estat i convencions internacionals, en cas que estigui sent perseguit per delictes polítics o delictes comuns connexos". L'article 28 de la Carta Àrab de Drets Humans proclama que: "Tota persona té dret a sol·licitar asil polític en altres països per escapar de la persecució. Aquest dret no podrà ser gaudit per persones enfrontant-se a un procés judicial per un delictes penal ordinari. Els refugiats polítics no han de ser extraditables". L'article 16 de la Declaració de Drets Humans de l'ASEAN estableix que: "Tota persona té dret a buscar i rebre asil en un altre Estat de conformitat amb les lleis d'aquest Estat i els acords internacionals aplicables". No obstant això, és important assenyalar que ni el Conveni Europeu de Drets Humans, ni la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea inclouen disposicions particulars sobre el dret a sol·licitar asil. Això clarament demostra que quan es va redactar la Convenció de Ginebra de 1951 sobre l'estatut dels refugiats, es va adaptar a les especificitats del context europeu en aquell moment històric, de manera que no hi va haver més necessitat de desenvolupar el dret a sol·licitar asil a les convencions regionals posteriors.

[5] Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats de 1951, article 1 A (2). Adoptada el 28 de juliol de 1951, entrada en vigor el 22 d'abril de 1954.

[6] El Protocol addicional al Pacte permet interposar denúncies individuals per vulneració de drets humans contemplats en el mateix contra un Estat que l'hagi ratificat. Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics 16 de desembre de 1966.

[7] Entenent aquests com actes que agredeixen o maltracten intencionadament a una persona. Aquestes accions busquen castigar o trencar la resistència física o emocional d'una persona. Article 5 de la Declaració Universal de Drets Humans; article 1 de la Convenció de les Nacions Unides contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants; articles 7 i 10 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics; i article 5 de la Convenció Americana sobre Drets Humans.

[8] Consultar la pàgina web: <https://www.immigration.govt.nz/new-zealand-visas/apply-for-a-visa/about-visa/pacific-access-category-resident-visa> (consultat el 20 de juny de 2021).

[9] Cour administrative d'appel de Bordeaux - 2ème chambre, 18 décembre 2020 / núm 20BX021 93, n° 20BX02195. La decisió (disponible només en francès), es pot consultar a: https://www.dalloz.fr/documentation/Document?id=CAA_BORDEAUX_2020-12-18_20BX02193_dup#texte-integral (consultat el 13 de juny de 2021).

[10] Cort Suprema Vaig donar Cassazione, Sezione Seconda Civile, 12 novembre 2020-24 febbraio 2021, no 5022. La decisió (disponible només en italià), es pot consultar a: <http://dirittifondamentali.it/wp-content/uploads/2021/03/Cass.-civ.-5022-2021.pdf> (consultat l'13 de juny de 2021).

[11] Reglamentació de la Llei de Migracions N° 25.871 i les seves modificacions (2010).

[12] Llei de Migració (2013).

[13] Decret 44-2016. Codi de Migració.

[14] La proposta i els resultats de la votació poden consultar-se a: [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2042\(INI\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2042(INI)&l=en) i <https://www.votewatch.eu/en/term9-the-impacts-of-climate-change-on-vulnerable-populations-in-developing-countries-motion-for-resolutio-44.html> (consultat el 10 de juny de 2021).

Bibliografia

Cauchi , JP, Correa-Velez, I., & Bambrick , H. (2019), "Climate change, food security and health in Kiribati: a Narrative review of the literature", en *Global health action* 12 (1), 1.603.683. DOI: 10.1080 / 16549716.2019.1603683.

Ionesco, D., Mokhnacheva , D., Gemenne , F. (2017). *The Atlas of Environmental Migration* , 1st Edition. New York: Routledge.

IPCC (1991), *Report Prepared for Intergovernmental Panel on Climate Change by Working Group II* , ed. by WJMcG Tegart , GW Sheldon and DC Griffiths. Canberra, Austral ia: Australian Government Publishing Service.

Lauterpacht , I., Bethlehem, I. (2003), *The Scope and Content of the Principle of NonRefoulement : Opinion*. Londres: Cambridge University Press .

Nacions Unides (2019), dictamen aprovat pel comitè d'acord amb l'article 5, paràgraf 4, de l'Protocol Facultatiu, respecte de la comunicació núm. 2728/2016, Doc. CCPR / C / 127 / D / 2728/2016, 23 set 2020. Disponible a: [https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx? SymbolNo = CCPR% 2fC% 2f127% 2fD% 2f2728% 2f2016 & Lang = a](https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?SymbolNo=CCPR%2fC%2f127%2fD%2f2728%2f2016&Lang=a) .

Oakes, R., Milan, A., Campbell, J., Warner, K. and Schindler, M. (2017), *Climate Change and Migration in the Pacific: Links, attitudes, and future scenarios in Nauru, Tuvalu, and Kiribati* . Boon: United Nations University Institute for Environment and Human Security.

Storlazzi , CD, Gingerich , SB, van Dongeren , A., Cheriton , OM, Swarzenski , PW, Quataert , E., . . McCall, R. (2018), "Most atolls will b i uninhabitable by the mid-21st century because of sigui-level rise exacerbating wave-driven flooding", en *Science Advances* 4 (4). DOI: 10.1126 / sciadv.aap9741.